

**ТРАНСКОРДОННЕ ЗЛИТТЯ ТА ПРИЄДНАННЯ ПОЛЬСЬКИХ
ТОВАРИСТВ З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ, А ТАКОЖ
ПОЛЬСЬКИХ АКЦІОНЕРНИХ ТОВАРИСТВ ТА ВИБРАНІ ПРОБЛЕМИ
ПРАВОНАСТУПНИЦТВА**

Не викликає сумніву думка, що так польське товариство з обмеженою відповідальністю (далі *sp. z o.o.*), як і польське акціонерне товариство (далі *S.A.*) становлять відповідник української конструкції товариств, які належать до т. з. групи об'єднання капіталів. У польському законодавстві вживається загальне поняття «*spółki kapitałowe*», щоб відрізнити ці товариства від інших видів товариств. Польське законодавство передбачає можливість участі у цих товариствах фізичних і юридичних осіб. *Sp. z o.o.* врегульовано у статтях 151–300 польського закону «Кодекс господарських товариств» (далі *KSH*), натомість *S.A.* у статтях 301–490 цього ж закону. Слід однак зауважити, що у польському *KSH* знаходиться окрема частина з питань злиття та приєднання товариств (ст. 491–527 *KSH*). Варто підкреслити, що на підставі новели з 25 квітня 2008 р. введено до *KSH* окрему главу про транскордонне злиття та приєднання товариств [3, с. 29]. Нинішня регуляція транскордонного злиття та приєднання знаходиться у ст. 516¹–516⁹ *KSH*.

Згідно з переважаючим у бізнесі принципом «*grow or die*», вітчизняні товариства щораз частіше зважуються на стратегічні злиття [1, с. 1], також ті транскордонного характеру. Транскордонні злиття (або приєднання) впливають з потреби співпраці між товариствами, які мають місцезнаходження у різних країнах [2, с. 149].

Право на транскордонне злиття та приєднання так *S.A.* як і *sp. z o.o.* впливає зі ст. 516¹ *KSH*, котра містить відсилаючу норму. Ця ж стаття становить про те, що транскордонне злиття (або приєднання) цих видів товариств відбувається на підставі положення про вітчизняне злиття (приєднання) *S.A.* або *sp. z o.o.*.

Польський законодавець передбачає у ст. 492 *KSH* два види об'єднань товариств: злиття та приєднання. Далі, варто звернути увагу, що питання правонаступництва у випадках злиття та приєднання врегульовано у ст. 494 *KSH*. З точки зору законодавця, ці положення знаходять застосування так до транскордонного злиття (або приєднання) як і до вітчизняного злиття (або приєднання). Наслідки злиття або приєднання товариства, про які йде мова у ст. 494 *KSH*, становлять: універсальне правонаступництво усіх прав та обов'язків, які у випадку злиття переходять з одного товариства на друге (нове) товариство або у випадку приєднання переходять на вже існуюче то-

вариство; адміністративне правонаступництво; набуття статусу учасника (акціонера) у новому товаристві особами, які були учасниками (акціонерами) у товаристві, котре припиняє свою діяльність [4, с. 1203 -1204].

Відповідно до ст. 494 KSH, польський законодавець розділяє наслідки злиття та приєднання товариств з уваги на цивільні та адміністративні правовідносини. Згідно з § 1 цієї статті, у сфері цивільних правовідносин так нове товариство як товариство, до якого здійснюється приєднання, вступає з дати злиття або приєднання в усі права та обов'язки товариств, які брали участь у злитті або приєднанні. Теоретики вважають, що це торкається в однаковій ступені прав і обов'язків, які відомі та тих які невідомі у момент злиття (або приєднання) [2, с. 113]. Отже, це положення передбачає універсальне правонаступництво. Наслідком цієї конструкції буде те, що у випадку переведення боргу не вимагається згоди кредиторів, тому що ця дія є одноразовою [5, с. 526]. Принцип універсального правонаступництва спрощує проведення реорганізації товариства. Укладення окремих правочинів щодо передачі активів та пасивів (майнових прав та зобов'язань) не є потрібне [6, с. 256]. Що більше, ст. 494 § 1 KSH, яка становить, що товариство вступає в усі права та обов'язки товариств, які беруть участь у злитті або приєднанні, не передбачає жодних обмежень щодо універсального правонаступництва [2, с. 113]. Однак слід зауважити, що існують винятки від принципу правонаступництва. Вони торкаються таких ситуацій, у яких право внаслідок правонаступництва припинається (наприклад поєднання боржника і кредитора в одній особі).

Більш складною є проблема правонаступництва у випадку адміністративних (публічно-правових) прав та обов'язків. Спірним питанням являється те, чи універсальне правонаступництво має лише цивільно-правовий характер чи також адміністративно-правовий [6, с. 204]. Адміністративне правонаступництво як наслідок реорганізації товариства шляхом злиття або приєднання врегульовано у статті 494 § 2 KSH. Згідно з цією статтею на нове товариство як на товариство, до якого здійснюється приєднання, переходять з дня злиття (або приєднання) дозволи, пільги, концесії, які одержали перед злиттям або приєднанням обидва товариства, які беруть участь у процесі злиття (або приєднання). У польській доктрині приймається, що лише положення законів або зміст адміністративного рішення про надання пільг, концесії, дозволів може передбачати виключення правонаступництва у сфері адміністративного права [4, с. 209]. Слід підкреслити, що положення ст. 494 § 2 KSH знайде застосування щодо адміністративних повноважень, які були надані у Польщі. У польській доктрині існував сумнів, чи універсальне правонаступництво обіймає також адміністративне правонаступництво. Сумнів був пов'язаний з фактом, що у доктрині адміністративного права

приймається пов'язаність права із суб'єктом. Відповідно до ст. 618 KSH, адміністративне правонаступництво передбачене KSH торкається тільки концесії, пільг та дозволів, які були надані після 1 січня 2001 р.

Література

1. Sherman A. J., Hart M. A.; Mergers & Acquisitions from A to Z., New York, 2006, 288 с.
2. Koralewski M., Transgraniczne łączenie się spółek kapitałowych na tle połączeń krajowych, Warszawa 2009, 220 с.
3. Kodeks spółek handlowych. Komentarz, tom 4 / За ред. Siemiątkowski T., Potrzeszcz P., Warszawa 2011, 440 с.
4. Kodeks spółek handlowych. Komentarz / Pinior P., Popiołek W., Strzępka J.A., Zielińska E.; За ред. Strzępka J.A., Warszawa 2012, 1430 с.
5. Kidyba A.; Prawo handlowe; Warszawa 2012; 1076 с.
6. Kodeks spółek handlowych. Tom IV. Komentarz do art. 459–633 / Sołtysiński S., Szajkowski A., Szumański A., Szwaja J., Warszawa 2009, 1539 с.

УДК 349.412.44 (043.2)

Жуков А. В., аспирант,
Российская академия народного хозяйства и государственной
службы при Президенте РФ, г. Волгоград, Россия

КЛАССИФИКАЦИЯ ЮРИДИЧЕСКИХ ЛИЦ ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ ЗЕМЕЛЬНОГО ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВА РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ

Юридические лица – это очень важная группа субъектов правоотношений. Многие десятилетия ученые бьются над теорией юридического лица, исследуют понятие, юридическую природу и сущность данного правового явления, предлагают свое видение путей решения проблем, скрывающихся в правоприменительной практике законодательства о юридических лицах. И мы попытаемся внести свой вклад в это стратегически важное в правовом смысле дело.

Согласно ст. 48. Гражданского Кодекса Российской Федерации юридическим лицом признается организация, которая имеет в собственности, хозяйственном ведении или оперативном управлении обособленное имущество и отвечает по своим обязательствам этим имуществом, может от своего имени приобретать и осуществлять имущественные и личные неимущественные права, нести обязанности, быть истцом и ответчиком в суде.

Наиболее актуальным в настоящее время становится вопрос о классификации юридических лиц. Необходимость классификации юридических лиц обуславливается тем, что она, с одной стороны, предполагает исчерпывающее представление обо всех их разновидностях, а с другой делает возмож-